

РЕШЕНИЕ

№ 441

гр. София, 04.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в закрито заседание на четвърти март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теменужка Симеонова

Членове: Хрипсима К. Мъгърдиян
Божидар Ив. Стаевски

като разгледа докладваното от Теменужка Симеонова Въззивно гражданско дело № 20211100512820 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С решение от 23.06.2021 г. по гр.д. № 65058/20г., СРС, ГО, 128 с-в е **осъдил** В. Л.Д., ЕГН *****, с адрес гр.София, ж.к. „**** да заплати на М. на в.р., с адрес гр. София, ул.****, представлявано от министъра на в.р. Х.Т., сумата от 285 лв., с която ответницата неоснователно се е обогатила за сметка на ищеца при получени от нея възнаграждения от съда за изготвени и защитени заключения по допуснати експертизи в качеството ѝ на вещо лице-служител на Научноизследователския институт по криминалистика и криминология към МВР, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба - 23.12.2020 г., до окончателното плащане на дължимото, както и сумата от 81,54 лв., представляваща обезщетение за забава за периода 28.02.2018 г. - 23.12.2020 г. **Осъдил е** В. Л.Д., ЕГН *****, с адрес гр.София, ж.к. „**** да заплати на М. на в.р. с адрес: гр. София, ул. ****, представлявано от министъра на в.р. Х.Т., сумата от 350 лв., представляваща направени от ищеца разноски по делото, съобразно изхода му.

Решението е обжалвано с въззивна жалба от ищцата В. Л.Д., ЕГН *****, с адрес гр.София, ж.к. „****, чрез пълномощника по делото

адвокат Д.Р., със съдебен адрес: гр.София, бул.**** с мотиви, изложени в жалбата. Твърди се, че в нарушение на материалния закон съдът е приложил правна норма, въведена с изменението на Наредба № 2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещото лице, като ѝ предава обратно действие, без това да е предвидено в съответния подзаконов нормативен акт. Сочи, че правната възможност възнагражденията за явяване пред съд на вещите лица да бъдат присъждани на МВР е предвидено едва с изменението на чл.22 от цитирания подзаконов нормативен акт. Според чл. 22. (1) (Предишен текст на чл. 22 - ДВ, бр. 82 от 2018 г.) Когато за извършването на експертиза е определено вещо лице, което е служител на МВР, органите, назначили експертизата, заплащат на М.то направените разходи за труд, консумативи и режимните разноски. (2) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2018 г.) Определените възнаграждения по чл. 21, ал. 1 и 2 в случаите, когато вещото лице е служител на МВР, се заплащат на М.то. Правото на ответницата да получи това възнаграждение произтича от чл.21, ал.2 от Наредба № 2/29.06.2015 г., преди изменението ѝ от 05.10.2018 г. - „при явяване на вещото лице пред съда за изслушване по изготвена в досъдебната фаза на наказателния процес експертиза освен посочените в чл. 20, ал.2 разноски се заплаща възнаграждение не по-малко от 20 лв.“, както и от нормите на чл.21 и чл.28, ал.4 от същия подзаконов нормативен акт, където изрично е посочено, че за защита и устно допълнение на експертизата се дължи възнаграждение на вещото лице. Заявява се, че до 05.10.2018 г. не съществува правно основание тези пари да бъдат присъдени на МВР. Така правна възможност е предвидена едва с изменението на Наредба № 2, от началото на октомври 2018 г.

Ето защо, атакуваното съдебно решение е неправилно, тъй като съдът не е изследвал изложените пред него факти и относимите към казуса правни норми, поради което моли да бъде отменено.

Въззиваемото М. на в.р. с адрес: гр. София, ул. ****, представлявано от министъра на в.р. оспорва въззивната жалба. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Съдът, след като обсъди по реда на чл.236, ал.2 от ГПК събраните по делото доказателства и становища на страните, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259, ал.1 от ГПК от

надлежна страна и е процесуално допустима.

Съгласно чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалвана му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Обжалваното решение е валидно, не е постановено в нарушение на правните норми, които уреждат условията за валидност на решенията - постановено е от съд с правораздавателна власт по спора, в законен състав, в необходимата форма и с определено съдържание, от което може да се извлече смисъла му. Ето защо, съдът следва да се произнесе по неговата правилност.

От фактическа страна:

Предявен е иск с правно основание чл.59, ал.1 ЗЗД от М. на в.р. срещу В. Л.Д.. ЕГН ***** за осъждане на ответницата да заплати на ищеца сумата от 285 лв., представляваща неправомерно получени от В. Л.Д. суми/възнаграждения от съда за изготвени/защита на експертизи в съдебно заседание в качеството ѝ на вещо лице - служител на НИКК, както и сумата от 81,54 лв., представляваща обезщетение за забава за периода 28.02.2018 г. - 23.12.2020 г. Претендира се присъждане и на законна лихва върху главницата от подаване на исковата молба до окончателното плащане на дължимото.

Ищецът твърди, че ответницата в периода от 01.01.2016 г. до 30.06.2017 г. е заемала различни длъжности в НИК. Ответницата била запозната с всички длъжностни характеристики като едно от преките ѝ задължения по служебното правоотношение е при необходимост участие като вещо лице в огледи на местопроизшествия или други процесуални действия при строго спазване на изискванията на НПК. Във връзка с изготвянето на експертизи за служителите от НИКК се прилагали разпоредбите на Наредба № 2 от 29.06.2015 г. на М.то на правосъдието за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, като във връзка с нея били издадени заповеди на министъра на в.р.. При явяването си пред съд като вещи лица, служители на НИК не ползвали отпуска по чл. 62, ал. 1, т.4 от Закона за държавния служител или чл. 157, ал. 1, т.4 от Кодекса на труда и се явявали в съдебни заседания в рамките на установеното работно време. Процесуалното действие по явяване пред съда за изслушване и защита на експертното заключение представлявало последен заключителен етап от извършване на експертизата, тоест било включено в понятието „труд“ по смисъла на чл. 60,

ал. 3 от ЗМВР. Съгласно посочената законова норма, когато за експертизата е определен служител на МВР, ведомствата и органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд и консумативи, режимните разходи, включително и за изслушване и защита на експертизите в съдебни заседания. В разпоредбата на чл. 22, ал. 1 от Наредба № 2 от 29.06.2015 г. на М.то на правосъдието за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица изрично било посочено, че органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд и консумативи, режимните разходи. В периода 01.01.2016 г. -30.06.2017 г. В. Л.Д. в качеството си на служител на МВР била назначавана за вещо лице по наказателни дела, образувани пред Окръжен съд -Шумен, Софийски градски съд и Окръжен съд - Видин. Твърди се, че ответницата е получила неправомерно 285 лв., които суми следвало да постъпят по бюджета на ведомството. В.Д. умишлено попълвала декларации по чл. 43, ал. 5 от ЗДДФЛ за самоосигуряващо се лице по смисъла на КСО по делата, по които се явявала и в нарушение на законовите разпоредби получила хонорари за явяванията си в съдебно заседание по личната си банкова сметка. С покана с рег. № 4576р-243/09.01.2018 г., ответницата била канена да възстанови претендираните суми като поканата била връчена чрез директора на НИК. Видно от писмо с рег. № 196р-779/14.02.2018 г. на директора на НИК служителите били запознати срещу подпис с писмата-покани. Сумата не била доброволно възстановена. Била изпратена нова покана с рег. № 812100-7625/26.05.2020 г., но въпреки изрично посочения 7-дневен срок не било постъпило плащане от страна на ответницата. С рег. № 196р-779/14.02.2018 г. МВР е уведомено, че поканата за плащане с рег.№ 4576р-243/09.01.2018 г. е получена от В.Д.. След посочената дата в поканата -28.02.2018 г., ответникът е поставен в забава на основание чл.84, ал. 2 ЗЗД.

В срока по чл.131 ГПК ответницата В. Л.Д. е депозирала писмен отговор, в който е оспорила исковете като неоснователни.

Съдът констатира следното:

По делото е безспорно, че на 02.02.2017 г. със Заповед № 8121К-1194/02.02.2017 г. на министъра на в.р., ответницата е назначена на длъжност „старши експерт" в сектор „ДНК-анализи" към 02 отдел „Физико-химични и биологични изследвания" при Научноизследователски институт по

криминалистика и криминология- МВР. Трудовото правоотношение между страните е изменено със Заповед № 8121К- 6291/27.07.2017 г. Ответницата е работила също в сектор „ДНК-анализи“ към 02 отдел „Физико-химични и биологични изследвания“ при Научноизследователски институт по криминалистика и криминология-МВР на различни длъжности. За всяка една от заеманите от нея длъжности има утвърдена длъжностна характеристика, с която тя е удостоверила с подписа си, че е запозната. Със Заповед № 8121з-1350/06.11.2015 г. на министъра на в.р. са задължени служителите на МВР да извършват експертизи, назначени само с постановления на орган на досъдебното производство, определение на съда по НПК, ГПК или АПК, след писмено разпореждане на ръководителя на структурата, в която работят или утвърдено от него длъжностно лице. Условиата за това са описани в цитираната заповед, както и в последващи такива, а именно Заповед № 8121з-1477/04.12.2015 г., с която са определени разходите за консумативи при изготвяне на експертизи, Заповед № 8121з-1544/18.12.2015 г. /изменена със Заповед № 8121з- 992/12.09.2016 г./, с която са определени разходите за труд. Безспорно е, че именно във връзка с заеманата от ответницата длъжност като служител на МВР, на същата е възложено изготвяне на заключения по н.о.х.д. № 107/2016 г. по описа на Окръжен съд - Шумен, н.о.х.д.№ 4956/2015 г. и н.о.х.д.№ 4916/2015 г. по описа на Софийски градски съд, както и н.о.х.д.№ 87/2016 г. по описа на Окръжен съд - Видин, за което са й заплатени като възнаграждение /извън дължимите командировъчни - пътни, дневни и квартирни/ съответно сумите 100 лв., 40 лв., 60 лв. и 80 лв.

От правна страна:

За да се уважи исковата претенция по чл. 59 от ЗЗД следва да са налице следните кумулативни предпоставки: увеличение на имуществото на едно лице за сметка на имуществото на друго лице; обедняване на друго лице, свързано със съответното обогатяване, отсъствието на правно основание за обогатяването, обедняването на ищеца и обогатяването на ответника да произтича от един и същ факт или от обща група факти; да липсва друга възможност за правна защита на обеднелия. За успешното провеждане на иск по чл. 59, ал. 1 от ЗЗД не следва да съществува валидна договорна връзка между страните, нито да е налице възможност за ищеца да реализира правата си по друг ред. Настоящата инстанция намира, че са налице всички

предпоставки на цитираната правна норма.

СГС приема, че ответницата е била в служебно правоотношение с МВР през процесния период, поради което приложение намират правилата на ЗМВР и издадените актове по прилагането му. Съгласно чл.60, ал.3 от ЗМВР, когато за извършването на експертиза е определен служител на МВР, ведомствата и органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд и консумативи и режимните разноски. Отделно, през процесния период дейността на вещите лица е регулирана и от специална наредба, а именно Наредба № 2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, в редакциите им според измененията с ДВ. бр. 50 от 2015г., **преди** измененията и допълненията с ДВ. бр. 82 от 2018 г./Наредбата/. Според чл.20 от Наредбата, на вещото лице, включително и когато е служител на МВР или служител на Прокуратурата на Република България, назначен на експертна длъжност, се заплащат разходите за пътни, дневни и квартирни, необходими за изготвяне на възложената експертиза, от органа, назначил експертизата. В чл.21 от наредбата е уредено възнаграждението на вещите лица при **отлагане** на делата, по които са изготвили заключения, по независещи от тях причини. Според **чл.22** от Наредбата, в редакцията ДВ, бр.50 от 3 юли 2015 г., когато за извършване на експертиза е определено вещо лице, което е служител на МВР, органите назначили експертизата, **заплащат на М.то** направените разходи за труд, консумативи и режимни разноски. Тази норма, в приложимата редакция внася изключение от общото правило в случаите, когато за извършването на експертиза е определено вещо лице, което е служител на МВР. Тогава органите, назначили експертизата следва да заплащат на М.то направените разходи за труд, консумативи и режимните разноски. В този смисъл правната възможност възнагражденията за явяване пред съд на вещите лица да бъдат присъждани на МВР е предвидено и преди изменението на чл.22 от Наредбата. В чл.150, ал.1 НПК е регламентирано правото на вещото лице да получи възнаграждение за положения труд и да му се заплатят разходите, които е направило, но не е посочена конкретната форма на това плащане. На служителите на МВР обаче, видно и от представените длъжностни характеристики на ответницата, е вменено в преките им служебни задължения да участват като вещи лица в съответните процесуални действия, като за осъществяваната от тях служба получават възнаграждение, което се

полага за изпълнение на всичките им задължения, в това число и за изготвяне на експертни заключения като вещи лица. Както чл.60, ал.3 от ЗМВР, така и нормите от Наредбата предвиждат всички разходи, свързани с извършване на експертизата - от изготвяне на експертното заключение до изслушването му пред съда, да се подчиняват на един и същи режим, а именно да се заплащат на МВР, когато вещото лице е служител на М.то. В този смисъл тук не намира приложение чл.21, ал.2 от ЗМВР, в ред. Изм.-ДВ, бр.28 от 8 април 2016 г., на която се позовава въззивницата, според която норма при явяване на вещото лице пред съда за изслушване по изготвена в досъдебната фаза на наказателния процес експертиза, освен посочените в чл.20, ал.2 разноски се заплащат възнаграждение не по-малко от 20 лв. Както е посочено в решение № 2983 от 25.02.2020 г., постановено по адм.д.№ 11286/2019 г. по описа на ВАС, 5- членен с-в, процесуалното действие по явяване пред съда за изслушване и защита на експертното заключение, представлява последния заключителен етап от извършването на експертизата, тоест се включва в понятието "труд" по смисъла на чл. 60. ал. 3 ЗМВР. В съответствие със законовата норма е регламентирано всички разходи, свързани с извършване на експертизата - от изготвяне на експертното заключение до изслушването му пред съда, да се подчиняват на един и същи режим, а именно да се заплащат на МВР, когато вещото лице е служител на М.то. Възнаграждението за явяване на вещото лице в съдебно заседание, също се дължи на МВР, доколкото то е предвидено за дейност, част от процеса по защита на изготвеното заключение пред съда. Изводът е, че ответницата е получила суми, извън дължимите пътни, дневни и квартирни, в размер на 285 лв. по посочените 4 дела и доколкото с процесната сума тя се е обогатила неоснователно за сметка на М.то на в.р., то главният иск се явява основателен и доказан.

Относно искът за обезщетение за забавено плащане, то ответницата е уведомена от ищеца с писмо от 28.02.2018 г., че претендира от нея сумата от 285 лв. С това писмо тя е поставена в забава и от тази дата 28.02.2018 г. тя дължи обезщетение с краен момент 23.12.2018 г./завеждане на исковата молба/, който е изчислен от съда в размер на 81,55 лв., но и предвид диспозитивното начало е присъдена претендираната сума от 81,54 лв.

Крайните изводи на двете съдебни инстанции съвпадат. На основание

чл.271, ал.1, изр.1, I пр. ГПК, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

Предвид изхода на делото и предявената претенция, въззивницата следва да заплати на въззиваемата страна юрисконсултско възнаграждение за въззивната инстанция в размер на 100 лв.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 23.06.2021 г. по гр.дело № 65058/20г. на СРС, ГО, 128 с-в.

ОСЪЖДА В. Л.Д., ЕГН *****, с адрес гр.София, ж.к. „****“, чрез пълномощника по делото адвокат Д.Р., със съдебен адрес: гр.София, бул.**** да заплати на М. на в.р. с адрес: гр. София, ул. ****, представлявано от министъра на в.р., чрез пълномощника юрисконсулт М.С. юрисконсултско възнаграждение за въззивната инстанция в размер на 100 лв.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване на основание чл.280, ал.3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____